

В І Д Г У К

на автореферат дисертації Саліонович Людмили Миколаївни
«Дискурс Івана Франка у вимірах гендерної лінгвістики»
(Харків, 2012. – 21 с.),
подану до спеціалізованої вченої ради К 64.053.05 Харківського національного
педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
для захисту дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук
зі спеціальності 10.02.01 – українська мова

У сучасному мовознавстві формуються й інтенсивно розвиваються нові напрями досліджень, що спираються на антропоцентричний підхід до вивчення мовних явищ у руслі дискурсцентричної парадигми. Особливе місце в лінгвістичних напрямках, домінуючою тенденцією яких постає орієнтація на людину, посідають гендерні наукові розвідки. Отже, актуальність теми дослідження Л.М. Саліонович не викликає сумнівів.

Структура дисертації визначається сформульованою метою і складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, одного додатка, в якому подано екстралінгвістичний матеріал, що демонструє гендерні ролі в українському суспільстві кінця XIX – початку XX ст., списку використаних джерел, що нараховує 408 позицій. Джерельною базою роботи стали художні твори Івана Франка, науково-публіцистичні, літературно-критичні та філософські праці, листування й особиста практика спілкування, а також укладений ним словник «Галицько-руські приповідки» (паремії, що стосуються опису української гендерної політики, мовленнєвої поведінки чоловіків і жінок).

У першому розділі дисертаційного дослідження – «Теоретичні засади дослідження категорії гендеру в сучасній лінгвістиці» висвітлюється сутність гендеру як соціокультурної категорії, вказано на способи його дослідження в мовознавстві, подано узагальнення напрацьованого в гендерній лінгвістиці.

Другий розділ «Погляди Івана Франка на проблеми гендеру й гендерної лінгвістики: теоретичний аспект» окреслює теорію лінгвістичної гендерної концепції І. Франка з урахуванням особливостей повсякденного життя українців другої половини XIX – початку XX ст., оскільки усвідомлюючи тогочасні правові та соціально-економічні обставини, що безпосередньо відображені в громадському

тогочасному житті українців, зокрема галичан, І. Франко визначав специфіку статусу чоловіка/жінки в сучасному йому суспільстві.

У третьому розділі «Відображення лінгвокреативної діяльності Івана Франка в його мовленнєвій практиці крізь призму гендерної свідомості» подано аналіз епістолярного дискурсу І. Франка.

Четвертий розділ «Художній дискурс Івана Франка як об'єкт гендерної лінгвістики» шляхом виявлення ключових слів у художньому дискурсі І. Франка присвячено повністю описові *гендерних стереотипів/гендерних ролей*, якими керувалося українське суспільство кінця ХІХ – початку ХХ ст.

Загальні висновки дослідження, подані в авторефераті, є інформативними, чіткими й логічно продовжують склад основного змісту дисертаційної роботи.

Позитивно оцінюючи автореферат, дозволимо собі усе ж висловити *зауваження*. *Оскільки дослідниця використовує в метамові своєї праці терміносполучення «гендерна маркованість», виникає питання щодо того, як слід розуміти цю терміносполуку? Як авторка визначає власне гендерну маркованість?*

Загалом, автореферат дисертації Л.М. Саліонович свідчить про те, що дисертаційне дослідження автора є завершеною науковою працею. Воно містить нову пропозицію щодо вирішення низки проблем, пов'язаних із гендерною лінгвістикою. Основні положення дисертації достатньо, на наш погляд, апробовані в наукових статтях і під час виступів на конференціях різного рівня.

Враховуючи вищевказане, вважаю, що Саліонович Людмила Миколаївна заслуговує на присудження їй вченого ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.01. – українська мова.

Доктор філологічних наук,
професор, завідувач кафедри
масової комунікації
Київського міжнародного університету

Холод О. М.